

بعلم والی از قلم بر شسته و این کلمات خوشنویسان است اشرف گوید **سه** که گم شوق دل از کله کبوتر دم رقم
 نامه زین تقریب خود بال کبوتری شود کلاه ز کله کلاه است که بر سر آن ز کله دوزند و این مخصوص کنایه کارانی است که
 آنها را تشبیه بر منده شغالی گوید **سه** مباد محتسب طبع هر سوای **سه** کلاه ز کله بجو بر بند بست کلاه شب لویشتر
 یعنی کلاهی که شب پوشند و آن در لفظ پادشاه خود نوشته آمد کلاه برداشتن و از سر برداشتن
 تعحص حال کسی نمودن و بعضی گویند کسی که کسی دعوی بجاکند میگوید دیگر از وجه میخوای کلاهش بردار اول سلیم گوید **سه**
 ای موربان اندام سسریل سلیمانی **سه** دیگر چه از خوای بردار کلاهش **سه** دوم و حید گوید **سه** نمی بینی روز عشق جز دود
 پریشانی **سه** بزک شمع برداری اگر از سر کلاه من کله بزم و فتح لام و لای لغو و مخفف کلاه بمعنی معروف و نیز بعضی گویند
 آلت تناسل سعید اشرف گوید **سه** جنگ در آن نشان باکی است **سه** این تاج ستانی ز کله کبیر به است **سه** و نیز شغاف
 گوید **سه** کون تو که شده و وقته تریاکی کیر **سه** چون نام کله بر ند خیاره کشد **سه** و از بعضی مسجع است که کلاه و کله بعضی متر
 جامع است همین صحیح است **کلان** کار یعنی همیده کار و تجربه کار کل مکل بفتح و سکون لام و فتح سیم و کاف تازی
 مفتوح لام شور و غوغا و کل نیز بمعنی آمده چنانکه در لغات قدیمه گذشت میرخات گوید **سه** این همه کل مکل از جنگ
 گویند **سه** مطهر با حق حق با مردم پوینده **سه** کلکی تشدید لام از لوازم زین آنچه بر کله سپاز بر نا که از زود حید گوید
سه سر کاکل حور از بدر که سخت خورد است از کلکی کلاف بفتح و فاء مفتوح فنی است از کشتی میرخات گوید **سه** همچو ستا
 کلفه که بچید **سه** بکلاف است فنی است ای صنم حور لقا کلمات کردن **سه** غبغه و تاء قرشت فنی است از کشتی
 میرخات گوید **سه** کرده با بکلافش که از ورته حیات **سه** بگذر از غیر چه میخوای ازین گفته کلمات **سه** و در فارسی کلمات
 عمارت یا قلعه بالای کوه را گویند و قلات لغات عرب است چنانکه در لغات قدیمه نوشته آمده کلیتین بفتح و
 سکون دوم و موحد مفتوح و فوقانی و سکون تجانی و نون نیز همکاران و مسکران و جراحان و چون اکثر مورثان شیوه جراحی
 اختیار کرده اند لهذا حید در تعریف مورثش گوید **سه** از کلبتین وی ارضع دید **سه** که دندان او شد بدندان کلبه
سه کلوخ چین بجم فارسی بایر سده پشته که از کلوخ چایده سازند و آن کنایه است از کار خوب کردن و خوب گفتن و نیز
 چنانکه سالک قزوینی گوید **سه** کسی که کار خیالات خود متین کند **سه** ز فکر خام بغیر از کلوخ چین نکند **سه** از گوید
سه از شگفتی طبعها درین ایام **سه** ازین غزل که تو کردی **سه** کلوخ چین بدست **سه** کلک خب بفتحین و

کاف تازی و ضم خابى معجزه سکون بین مهله و باجى فارسى کنایه از مغلس و پشیمان حال میرنجایت کویده **کرم** چیست
 بسکو تو در فریانیم شادان چاک چو انز کک خسپانیم **کک** در اصل معنی کلنج است و جای که خاکستری بر آن اندازند
کلاه سلیمانی کلاهى که عمر عیار داشت و در قصه موضوعه حمزه مشهور است که چون عمر کلاه مذکور بر او بر سر گذارند
 از نظر غایب میشد و حید کویده **ک** مر کرده پنهان بهر آنجن **ک** کلاه سلیمانی ضعف من **ک** ایضا کویده **ک** از ضعف
 تن پنهان شوم از دیده چون جاب **ک** عمر این شدن کلاه سلیمانی من است **کلاه** مشهور بجزف الف نیز مشهور است
 مانند شاه شهبه و راه وره بجزف نیز آید چنانکه بادشاه و بادشاهم آمده قربانشان امید سلیمه بر کویده **ک**
 کار عالم کرد در بخت پیاوشش است **ک** چون بخت خسروى طرف کلاه شکست **ک** و بنای قافیه این غزل بر **ک**
 است چون قبا و ادالیکن تا حال فقیر آرزو این لفظ را جای دیگر ندیده و چون این مرد بزرگ فصاحت بیان است و
 تتبع کلام اساتذہ بسیار فرموده اغلب صحیح باشد و محتمل که تغییر نیز ازین بهره مند کرد دانشا دانشا و الله تعالی و نیز کلاه چیز
 باشد که بعضی میوه باشد رفیع و اعظ کویده **ک** در بزرگی باید افکندن ز سترج غرور **ک** میوه در بالیدن اندازد
کلاه خوش اکلید وقت و ساعت چیست که از آن غیره سازند و مدار است و کلاه وقت
 و ساعت بر آن باشد **کلاه شیر** آنچه شکل کلاه شیر در دنان خوش و غیره سازند و در هندوستان شیر دنان گویند
کلید غلط کلیدیکه از قفل دیگر باشد و در قفل دیگر اندازند سعد الدین راقم وزیر خراسان کویده **ک** و لم ز اخرا
 تدبیر کے کشاده شود **ک** که از کلید غلط بستکی زیاده شود **ک** نه بستن بنون نفعی قایم و دیر پاشدن سلیم کویده **ک**
 هر کس کینه ناخیزد مگر نه بندد **ک** چون کوه خضم را بر عضو کوه کمر باش **ک** **وحدت** یکی از اسباب درویشان
 ولایت است مثل شیر قلاب و آنچه نیست که از سیمان یا ابریشم یا تسمه چرمین در کلاه اندازند یا در کمر بندند و در بعضی
 اوقات در کمره دوزانوا نذاخته نمیشیند و در مندی کوت خوانند چنانکه متعارف است و این معنی از محاوره تحقیق
 پیوسته **کله پری** یعنی وضع میم و سکون با و راهله بیا رسیده نوعی از انکورتا نیز کویده **ک** زوشهد که برش چو محضر
 هری به ان تک شکر کمان کسی کشیدن **ک** حریف و مقابل کسی شدن سیفی کویده **ک** میکند شوخ کاکر
 عاشق خود را شهید **ک** چون تواند عاشق مسکین بجان او کشید کم **فرصت** معروف و نیز قبا و طلب و فرصت **ک**
 بدانیشش تاثیر کویده **ک** کردن خسته است که همت نمیدهد **ک** فرصت است چرخ که فرصت نمیدهد کم **ک**

با کسی کم مد کردن و کم روان شدن مرکب تا تیر کویده **س** چرخ در کم مددی چهل مرکب دارد **س** بزرگ در ذره دور
 خیالش چو قلم **ک** سیخ کردن بسین هسله بیا رسیده و خای عجز اندک توقف و آرام کردن از عالم نفس
 رست کردن تا تیر کویده **س** از نخستین بگفت مست خرابم کردی **س** کمری سیخ نکردم که کبابم کردی **ک** بفتختین معروف
 و معنی بند کمر نیز همین معنی کر بوه کلیم کویده **س** سوار از ریشل کردی گذر **س** بد انسان که از کوه غلطد **ک** کم **ک** **س** معنی
 بخین و مسک از کویده **س** اده رک گاهیم باقی که چندان می نداد **س** ساقی کم کاسه امروزم که سفر است کند **س** بفتح معروف
 و معنی رسیدن و بیزاری سعید مخی کویده **س** از سایه من آن سبکینه میکند **س** چون سیکشی که از شب آدینه میکند **س** دای از دیکه
 وصل تو در رس آورد **س** نامت شنیده است نکلین سینه میکند **س** سولف کویده ظاهر اجمار است چه گذن **س** معنی بریدن **س**
 دارد و نیز گذن را بکل نسبت دارد اگر چه چیدن شهرت دارد و جدا شد وحدت قوی کویده در مذمت کل کننده که شهرت از کهن
س کل کندیش از شاخ بود قطع ترقی **س** حاشا که ز کل کننده کسی کام بر آرد **س** کلین جو کاش کرده بود بوته خار است **س** کل کند **س**
 کام با برام بر آرد **س** و در شعاری از اسافه شکستن کینه چید کل دید **س** کتد پای **س** هم و سکون **س** چو کلان **س** سنگین که سواجی **س** باشد و پای **س** کنا **س**
 در ان انداخته بند کشد اشرف کویده **س** شمع شد در دور حسنت پای **س** شمع **س** باشد کونده **س** پاعا **س** کینه **س**
ک نایه زون گفتن عبارت کنایه آینه طغر **س** کویده **س** کنایه بر پطاس **س** منیزه بر **س** تزد و کلکم اگر بگذرد بسوی
 عقاب **س** و وحید کویده **س** گفتی من که تیغم از ابرو کنایه است **س** کرمیزی کنایه کارا من **س** کناره ورق **س** چیدن
 بریدن کناره ورق **س** وحید کویده **س** کناره ورق **س** شعله را پنجه کسی **س** ز شرم **س** نامه من **س** روسیاه شد مقر **س**
ک نار خشک **س** کنایه از مفلسی **س** کناره **س** بفتح معروف **س** و معنی برزه نان **س** و مقدار کم جنس خوردنی
 کوتاه این لفظ با چیزهای مقداری اکثر استعمال شود مثل جامه کوتاه و قد کوتاه **س** محمد قلی سلیم معانی کوتاه **س** مقابل
 معانی بلند نیز آورده **س** وین خالی از نازکی نیست چنانچه کویده **س** مر **س** معانی کوتاه **س** دل **س** پسند نباشد **س** چو کوش **س** که
 مشق تا سخن بلند نباشد **س** مخفی نماند که در پیش **س** واله **س** پروی **س** برین **س** است **س** اعتراض **س** دارد **س** قطعه **س** درین **س** باب **س** همین
 و قافیه گفته که ربط لفظی و معنوی درین دو مصرع نیست و در واقع که جای گرفت است هر چند تکلف صحیح میشود
 از پایه بلاغت افتاده **س** حزری **س** مصرع دوم **س** بیت مذکور را پیش **س** فقیر **س** آرزو **س** چنین **س** خوانده **س** چو **س** کرمی **س** شنوم **س** تا سخن **س** بلند
 نباشد **س** در صورت بیعاید اشتباه **س** درست می شود و لفظ کوش نیز که بکار بود از میان **س** میرود **س** ملاحظه **س** غمی **س** کتیر **س**

همین معنی اینچنین بسته اگر چه ابتداء است لیکن نسبت سلیم صافتر بسته و ظاهراً بیشتر اختلاط نظم بیت سلیم است
 و پهن منت کوش کران نوشتیم که تا بلند نباشد سخن نیشنوم کوتاهی کردن و کوتاهی کردن تقصیر کردن
 و دروغ داشتن سلیم گوید دوست که از لطف خواهد بخید بر زخم زند تا زلفش کوتاهی با این درازی میکند
 و نیز معر فطرت موسوی میگوید در قتل مانگر دکی انتظار او کوتاهی که بود ز عمر دراز بود و نیز کوتاهی کردن
 بمعنی کمی جا به است و اطلاق آن نسبت قد و بالا باشد لهذا برین بیت میر محمد زمان راسخ که از شعرای قرار داده
 هندوستان و استاد واضح و شهید است جامه صبر بالای جنون تنگ آمد هر چه از دست برآمد بگریان کردم
 ملا محمد سعید اعجاز و غیره اعتراض کردند که جامه بالا کوتاه باشد نه تنگ چون میرزا کورسند نهشت مصرعه را چیزی
 بر کرد اینده کوتاهی که بالا جنون جامه صبر با بر دقت فهم پوشیده نیست که مناسب پاره کردن جامه تنگی جامه است
 نه کوتاهی و مرزای مرحوم ابو تراب غبار که صاحب ذکای فطرت بلند مثل او کسی کم بنظر آمده میگفت که بجای بال لفظ
 اتمام اگر باشد قباحت مذکور لازم نمی آید و این در واقع تصرف خوبی است در نیولا در دیوان شاه ابراهیم سالک
 قزوینی که بخط مصنف بود این بیت بنظر آمده همین زلفش زین پیر پای مانگ است بقایم شود آرزو
 جهت قبا تنگ است و نیز بعد مطلعی بیت دیگر دیده شد یکدم توانی که کل از جلوه بچینی آرام قبا نیست
 که بر قد تو تنگ است و چون قد و قامت و بالا مترادف اند من حیث المعنی شعر راسخ هم صحیح میشود و الله اعلم
 کوه تا کوه رسیدن تنگ کنایه از غایت نشأ تنگ است سلیم گوید شد چهار و چو سبز در صحرا
 کوه تا کوه میرسد بنکم کوه از سر رسیدن تنگ کنایه از کمال بر طرف شدن نشأ تنگ و عبارت
 از هوشیاری است سالک قزوینی گوید در تعریف کوه کشمیر که ابدال چرخ این کوه دیده که نکش کوه کوه
 از سر بریده کوتاه شدن معروف بمعنی تمام شدن نیز چنانچه گویند قصه کوتاه و سخن کوتاه و کلک کوتاه جدا
 کوتاه اول و دوم شهرت دارد سیوم از اهل زبان تحقیق پیوسته و سند چارم در لفظ صلوة گذشت کوری
 در فارسی بمعنی نایبناشی و در هندی مقداری معین از هرنس سند آن در لفظ کوره نوشته میشود انشاء الله تعالی کوره
 جنسی باشد که بگازری نیامده باشد و این لفظ هندی است و چون اشعار هندی بودن آن در اشعار فارسی آمده و خالی از
 غرابت نیست سعید شرف مازندرانی گوید در پابازی بکوه چشم سفید کوری کوری بروی هم فداه است

کوره فخارخانه برای هبلد فاد خا شده بجه و رای دوم نیز هبلد و اش خشت پزی که بهندی پجاوه خوانند یکی کاشی گوید
 ز تاز روز نش آتش زیانه با بس کوره فخار خانه کوچه نوبتون مفتوح و و او ساکن محله از صفایان که زبان فاحشه و
 لویان و کاولیان در آنجا باشند مثل جواره حضرت شاه جهان آباد دلی اشرف گوید **س** ای از رخ تو گرفته پر تو با
 خاتون آباد کوچه نو کوچه مشکیان بضم سیم و کسر آن بنا بر اختلاف نام محله است از صفایان و مشکلی قومی است که در آنجا
 و ظاهر احوام مشک عبارت از این است چنانکه در شعر سعید اشرف واقع است کوزه بازی برای سحر نوعی از بازی کری شش
 شیشه بازی طغر گوید **س** کل نغمه دولا ب از اتر از ما کند بر سر چاه خود کوزه باز کوزه قفس برای سحر طر فی کلین
 که برای دانه و آب مرغان در قفس بند و حید گوید **س** بتک نای جهان از کداز عشق مرا به درون سیندلم آب کوزه قفس
 کورک بوا و سعده و مجبول نوعی از محمل که خوابش دراز باشد از عالم پری هندوستان تاثیر گوید **س** تاثیر در لباس مرا
 عقلتی بود که خوابی نداشت محمل کورک لباده ام کوره پز برای محروم بای فارسی و از اتر خشت پز و حید در تعریف او
 گوید **س** تشه پنجه از کوره پزان من با ز سوخت هر چند ایام با بد بخواه آن ماه خوری سرشت با در آتش مربع
 نشتم چرخت کوچه دادن و راه دادن گذاشتن راه برای کسی تا بگذرد سلیم گوید **س** شکفته کل سرخ را
 همیشه رود با چو موج کوچه در سنگ که شیشه رود با وزیر سجانی گوید **س** از کوچه تنگی که خری میگذرد با ره دادن در تازره
 تعظیم است کوچک ابدال با اصطلاح قلندران مرید خرد سال را گویند و حید در تعریف ابدال و قلندر گوید **س**
 بخورشید تابان ز روی نکو با بزرگ کند کوچک ابدال و کهر بای شمعی نوعی است از کهر با و این از ازل زبان تحقیق رسیده
 کهنه سوار با اصطلاح کشتی گیران است و پهلوانان میرنجبت گوید **س** آن فرین باد بگفتار خوش کهنه سوار با و آن پدر
 خوانده پریای ولی در همه کار که چه پیر و حرف است تقیام بعضی برای چه که در آنجا بی که و برای چه بود و نطق برای باز برد
 حذف شده اشرف گوید **س** زهر و چشم نظریکنی بیار که چه کند دو سپه دوانی بخار که چه کهنه فعل بضم اول
 و کسب فای سکون عین مهله مکار و محیل و تجربه کار تاثیر گوید **س** بر طایبی چو شمع دولت ندیده ام با این کهنه فعل مختصر طرز
 تازه است که بار بفتح و تخفیف اللفظ سندی است و آن قومی است که بار و پاکلی و جاز آن بدوش بردانند با عاشرت فی ظلمت را
 که آن را بهندی بانس گویند و کهار بشدید غلط است ساطعرا بشدید آورده یا معمول بر غلط شانه است چنانچه بعضی
 بل وایت را در بدتن بعضی از الفاظ بهندی واقع میشود و با نوعی است از حرف که بقریس موسوم کرده و چون طغر است

قرار داده است حمل بر تصرف مذکور بهتر است و آن شعرا این است **ک** تا کرد و بر پاکلی ز دیده خاور پاکلی بنشسته تا بر پاکلی
 بیخچ که با آرمه گیر کاشی بیای مجهول و شین بجمیر خیریت که بشکل آلت تناسل سازد و در کاشان ساخته میشود و
 بکار زمان آید و کران قیمت باشد شفائی گوید **ک** اگرش حاجت او فتنه بخلان **ک** میکند گیر کاشی استعمال کیسه شطرنج
 کیسه که در آن مهر با وسط شطرنج انداخته نگاهدارند بحیثی کاشی گوید **ک** شکم تا استخوان این صدمه خوردند که زوار کیسه
 شطرنج برده **ک** احمر بمعنی اکسیری که طلا از آن بسازند و ارباب یک جو یا گوید **ک** مدینه بل مدکانا
 نیست اکسیر حیات **ک** درنگ رخسار ترا هم کیمیای احمر است **ک** اراقم گوید کبریت احمر شهرت دارد و کیمیای احمر جای دیگر نظر نیامده
 چون اعتقاد بزبان دانی او است هر چند کشمیر المولد است بی از و با شتهاد آورده شد **ک** کیومرث نام اول پادشاه از
 پادشاهان مجسم معنی نماید که این لفظ در عرف متاخران کاف تازی و ثامی مثلثه شهرت دارد و حال آنکه ثامی مثلثه در فارسی اصل
 نیامده چنانکه ارباب تحقیق گفته اند و نفس الامرات که بفتح کاف فارسی و تحتانی بو اور سیده و ویم مفتوح و را و هله
 ساکن و فوقانی سو قوف است فردوسی گوید **ک** نخستین خدیوی که کشور کشود **ک** سر پادشاهان کیومرث بود تفصیل آن
 در لغات قدیم گذشته و حق زرد قیصر از زوانت که کیو قلب کوی است بمعنی کوبنده و مرث بدل مرد بمعنی مرد کویا ظاهر
 پادشاه مذکور خوش زبان و شیرین محاوره بود که بدین نام موسوم و مطعب شد و عجب آنکه محسن تاثیر که از شعرای قرار داده
 ایران است این لفظ بحرکت رای هم آورده و این یا سهوست و یا اینکه بدین قسم هم بنظر او آمده باشد از عالم ترش که بسکون
 راه و حرکت آن برد آورده لیکن در کتب لغت که مشهور اند چنین دیده نشده و میتوان که از عالم تصرف شاعر قادر سخن باشد
 که اسکان و تحریک تخفیف و تشدید مراد اجازت است از راه قدرت و تصرف از روی عجز چنانکه کرد در جاه نوشته ام
 محسن تاثیر گوید **ک** در بندگی تو از سلاطین **ک** زد سکه کیومرث نخستین **ک** باب **ک** کاف الفارسیه گان دادن
 جماع دادن و این لفظ در عجوبات شفائی بسیارست چنانکه گوید **ک** کی دانستم که عاقبت خواهد داد **ک** آن گان دادن
 نتیجه این زانی کار و از زدن برای بجز سکون را هدیه فنی است از کشتی میرنجات گوید **ک** دست شوید ز حیات
 آنکه نکاست کیبار **ک** بر سر سنگ محبت زندهش کار و وار **ک** او در خرمن کسی بستن تصرف کردن در ملک غیر
ک کا و تکیه تکیه گان طولانی که در باب دول بر سنده نشسته پیشت دارند و این لفظ ظاهر اصطلاح اهل هند است
 اگر چه در کلام ماطفر واقع شده و چون از این بی ثبوت سیده که محاوره اهل ایران نیست در صورتی مثل دیگر الفاظ بندی

۱۵۵

باشد که طغادر اشعار خود آورده بعضی گویند که لفظ فارسی است کج گشته بفتح و جیم فارسی و ضم کاف تازی و سکون
 شین معجزه و فوقانی کج آب رسیده و حیدر تعریف معمار گوید **س** شهیدی کران شوخ یا بدشتان **س** باشد چون کج گشته
 و خمش روان گذشتن معروف و بجزا بمعنی مردن و حیدر گوید **س** نبود عجب مریض تو کردی بگذرد و مگر ز روح کشنگان
 تو راه گذار نیست **س** اغلب که گذشتن از جهان و در هر و آنچه بدان ماند به نیمی است نه تنها گذشتن و الله اعلم گذار نیست
 بزبال معجزه چاره و گزیر نیست و حیدر گوید **س** پای بر جاست بگرد سراو گشتن من **س** همچو پرکار ازین مشغول گذار نیست مرا
 گذاره بمعنی حیدر استعمال این لفظ با لفظ است وستی اگر ز دیده شد و گاهی با غیر آن نیز تاثیر گوید **س** دهاش ز رفعت
 گذاره **س** از ناخن شیر جرخ پاره گر بمعنی خارش که تازی جرب گویند آمده و نیز حرفیست که هرگاه با لفظ دیگر مرکب شود
 بمعنی صنایع حاصل شود مثل کمانگر و تیر کرد این مخصوص صفت است و لفظ اعم است شگاشیشه کر ایشیه ساز گویند
 و هر دو صحیح است و هوایر سازستوان گفت بخلاف ابرگر لیکن در شعر سالک یزدی ازین عالم منظر آمده چنانچه گوید **س** زاشک
 انسانی چشم تر سالک بود پیدای که قدر کار خود را بر گوهر گزیدند گریز چای برای مهله ویای مجهول و زاء معجز انسان و حیوان
 گریزند و سلیم گوید **س** گریز پاست نشاط جهان درین کلهش **س** زد دست خود گذاری تذر و مینار اگر رفتن آواز
 بمعنی بند شدن آواز و همچنین بمعنی بند کردن نیز سلیم گوید **س** بکلهش دام زلف و سر و چشمش ز صیادی مایکین بلبل
 گرفت و دیگری آواز بلبل را **س** بخلاف گرفتن بمعنی انخساف ماه و آفتاب که تنها لازم آمده گرفتن نمک اثر نمک خوار که
 در کسی که حرام نکلی کرده باشد سلیم گوید **س** خراب لعلت کی شراب بیکیر ده که چشم را نمک و چو خواب بیکیر و گرمی
 بمعنی محبت مقابل حرارت که فارسیان بمعنی غضب آزند و سندان گذشت سلیم گوید **س** درین چنین بکلمه ذوق
 آشنائی نیست **س** بلاد گرمی من از برای داغ بود گرمیان کردی کریبان شهسور و کردی بضم کاف تازی و سکون
 راه جمله و دال بی نقطه بسیار رسیده نوعی از پوشش اهل ولایت و بعضی گویند که آن جامه ایست که پیش از رستمان در فصل
 پائیز پوشند و چون رستمان شود کاسنی پوشند و حیدر گوید **س** سردی فصل خزان خط او معلوم نیست **س** حسن
 اما خوش کریبان کردی پوشیده است گرم سوت بسکون راه جمله و سیم و سین بی نقطه بواور رسیده و فوقانی
 نوعی از پارچه ای پوشیدنی و تحقیق آنست که این لفظ هندی الاصل است و آن کریمه سوت بود بیای مخلوط **س**
 بپا که خاصه ربان هندی است و معنی ترکیبی آن جامه که در میان آن سوت ای ریمان باشد ای جامه ابریشمی که

بادریسان فسوح با تاثیر کویده همچو مهر ازل کرم است تن آسانی بائه کرم سوت است بر تن جانده عریانی ملکا و درین لفظ
 ظاهر افادریسان بسبب قرب مخرج بار ابراهیم بدل کرده اند یا غلط عام است کرک اشستی بضم صلح بانفاق و اشستی
 ظاهری تاثیر کویده پیراسن و یعقوب اگر صلح کنند با کرک اشستی انکرده را جنگی نیست کرد و بکسر اول و سکون
 راه همزد و ال بی نقطه و راه پهم بود رسید و زیور که بگرد و بندند سعید اشرف کویده کاشن حسن تو از آب کهر سیراب است
 کرد و چاه زخندان تراد و لایب است که در کردن بکسر اول جمع کردن اشرف کوف کویده فلک بطالع با چون کلوله
 ساز بود که گرد میزند از هر جنک سامن کرده و بفتح بمعنی گرد پیدا کردن است چنانچه کرد کردن تیر بکه مخصوص تیر نیست
 در چیزهای دیگر نیز مستعمل شود و محمد زبان بیک بمت تخلص که در تذکره نصیر آبادی احوالش سطور است کویده
 کرد باد آسادرین ویرانه کردی میلتیم با نقش پاشی هم نخواهد ماند از بار زمین کرمی بکسر تین و سکون ما و فتح جیم فارسی
 کرمی خود که جوهریان جوهر دران بندند و زبان جوهریان هند پوتلی است تاثیر کویده پی وجود تو ایجاد آسمان کرد
 دیدن که چو کرم ترانهان کردند نگاه بهرد و کاف فارسی مفتوح نام جای است از ایران در راه کعبه و بعضی
 کویند راهی که بر بندگی کرده واقع شود و آنرا کرده کویند و این اقوی است تاثیر کویده از ذکر کشت دل حسرت
 نصیبان خسته است راه کرد نگاه رخ را این حرامی بسته است کرد بالش بکسر اول و لام مکسور و شین سحره بالینی کویده
 که در وقت خواب بزیر رخسار گذارند و هندوستان گل تکیه خوانند بفتح کاف فارسی کاشی کویده زخندانش که مراد ادبانش
 پی آسایش دل کرد بالش مولف کویده که لفظ بالش حاصل بالمصدر الیدن است این بیت نیز معلوم میشود که ماقبل شین آن
 مکسور با چو که قایده بالش که مکسور اللام است واقع شده لیکن صاحب بیارجم که از مخلصان مولف است چهارده بیت از
 استادان پسند آورده که از ان بی ثبوت میرسد که ماقبل شین مذکور مفتوح باشد و حق تحقیق آنست که از قوافی ابیات اساتذ
 فتح معلوم میشود و از محاورات اهل توران و ایران کسر بند بعضی از اهل لغت کسر و فتح هر دو قایل شده اند که رفتن ف
 برین تلف و حید در تعریف سپر کویده نوعی فتاد است عاشق مصاف که کوئی بکنکش گرفتند ناف گرفتن
 نهال و درخت نشود نما کردن آن سالک قزوینی کویده چو بیجا صلان از گرفتن مناسک که رباع است
 بگیر و نهال گره پیشانی بکسر تین و سکون بابی اخصاف کسی که در پیشانی آورده باشی بچی کاشی کویده است
 ایمن ز باهر که گره پیشانیست با سنگ بر سر خورد آن پسته که خندان باشد گرفتن دل معروف و آن اکثر لازم

مستعمل شود یعنی تنگ آمدن دل و آزرده شدن و کاهی بمعنی بر گرفتن دل و برداشتن خاطر از چیزی نیز محیی کاشی
 کوید **ک** دوزوی سلطنت جا در دلت بجا گرفت **ک** کردل از دنیاگیری میتوان دنیا گرفت کریبان کوه کوه و جایگزین
 کوه بود و حید کوید **ک** کریبان کوه ست و دامان صحرا اگر هست مارا کریبان و دامان کرک باز کرک بازی در کاشان
 متعارف است کرک را رسیدند و مردم از پیش او میگریزند و حید کوید **ک** چندانکه یاد یوسف مشغول ترک تزیینت **ک** در خاطر
 زینجا غوغای کرک بازست کرئیدن بکسر پر و تختانی بوزن بچیدن بمعنی گریه کردن لیکن کرئیدن بدین معنی شهرت
 دارد و حید کوید **ک** در گریه من کشت نهان چشم نزارم **ک** صد شکر که گریه کنم آخر بس آمد گرفتم معروف و بجا بمعنی
 فرض کردم چنانکه مشهور است و بعد از آن کاف باینده می آید صایب کوید **ک** من گرفتم که قمار از همه عالم بردی **ک** دست آخر
 همه را بانه می باید رفت **ک** و کاهی حرف اگر شرطی می آید و این خالی از نانکی نیست وحشی کوید **ک** گرفتم کر بسوی من
 فرستادم آن بدخود **ک** بجا قاصد من گنم را پیدا کن دیار **ک** در فلان خیر کردیم و **ک** در فلان تم برده صحیح است
 بمعنی قربان شوم اول شهرت دوم و حید کوید **ک** کردن طفل نو آموزم که در شوق جفا تیر بار سیسمام غیر مکرر نیزند
 بلکه در بعضی اشعار بدون میم شکل نیز دیده شده کران بودن بیمار اشتداد بیماری که بیم مرگ در آن غالب باشد
 نصرت کوید **ک** پروانه نام صبح شکل که زنده ماند **ک** بیدار باش ای شمع بیمارا کران است که فرغ بفتح و سلوی زای محمد
 و میم مفتوح و رای مهم حساب پیمایش عمارات و این در اصل مرکب است از **ک** بمعنی معروف و مر که در اصل بمعنی عدد پنجاه
 است و بعد از آن بمعنی حساب مشغول شده چنانکه در لغات قدیم نوشته شد طغرا کوید **ک** حاجا پاید قدر تو از آن بیشتر است
 که توان کرد باطناب تخیل کز **ک** سستن غوغا بر طرف شدن شور و غوغا و سندان در لفظ جنبان گذشت
 کشاوران کار حاجت کسی بر آوردن تاثیر کوید **ک** کار را دادن کشاوران سوده خود را کردن است **ک** با تکیه بر **ک**
 در را وقت ره و آوردن است کشاوران تخت سعادت ایام و فیروزی طالع تاثیر کوید **ک** تو بیدماغ شدی
 گلشن از صفا افتاد **ک** خای بند که بخت بهار کشاید گفتار در هم بضم اول سخنهای پریشان و نامربوط طغرا کوید **ک**
 می نگذرد بر من می پرست **ک** که هم باشم چو گفتار است گفت و قدم قول و فعل ظاهر اصطلاح قلندران
 ولایت است میرنجات کوید **ک** در دمندان ترا گفت و قدم میباید **ک** همه جا گفت و قدم همه میباید **ک** فرستادن
 بضم چنگ خود و گیر اطلبیدن و این رسم کشتی گیران ولایت است و کل مذکور را کل کشتی و کل چنگ میگویند سلیم کوید **ک**

عمل فرستاد مرا تا کند از او مراد میرود تا که زخم بر سر دشمن کل را **کلابی** زنگی معروف است که در بعضی درین شهر دارند
 که فایسی هندوستان است لیکن تحقیق پیوست که فارسی درست است اخوند سخای قری معنی تخلص که از افاضل ایران بود
کوبیده از تربیت آب حیات کل رویش است که آن سبب زدن کشته کلابی است و میتواند که منسوب بکلاب باشد
 در ادوی خوش که کلابی به جز منسوب است بکلاب عموماً و نیز ظنی که در آن کلاب یا شراب و جران کنند خصوصاً سلیم **کوبیده**
 محرم از لبستی که چو آب زرمزم یا غنچه توجوه او را بکلابی دارد **کل کل شکفتن و کل کل کردن** بهزار رنگ شکفتن
 سلیم **کوبیده** یکیش بن آن کل کل بر پرورده هم که کل کل شکفتن پیشش بری چون نام آتش را به و دوم چنانکه سعید اشرف
کوبیده کرد که این چهره نامی در باغ انداخته محسب آب آورده است و طرح باغ انداخته **کل کل** مطلق شکفتن یکی از شعر گوئی
کوبیده دوش که **کوبیده** به افروخت از با بود در در سوخت شد جلوه ستاره بود **کل مهتاب** لکه سایه که در مهتاب
 از خان بر زمین هند سلیم **کوبیده** سایه یار از سر عاشق مباد آنم سلیم **کوبیده** بر سرستان کلی با ز کل مهتاب نیست
 و بعضی **کوبیده** نام کلی است که در آخر برشکال منکام شب شکفتن در هند از کل جاننی که ترجمه مهتاب است **کوبیده** این ظاهر
 فارسی ساخته این سند است از عالم کل کوزه و کل صبرک و کل اورنگ کل پیاده هر کل خود و چون این قسم رستی
 که بزید سالد از پیاده **کوبیده** کل پیاده سر و سواره بیشتر است **کلبدن** معروف و نوعی از قماش طنز
کوبیده چنان ز نیم دم از هم باسی طلاوس که رخت کلبدن داغ نیست بر تن ما و نیز بجایی کاشی **کوبیده**
 هوایش کار پوشش مختصر کرده با چو کلبدن کلبدن باید بر کرده هر چند این لفظ بمعنی مذکور استعمال هندوستان است
 چون علم است مضایق ندارد چنانچه گرم سوت که گذشت و شاید که در ولایت نیز با و است **کلبدن** علم کل حلوا نقشبندی
 که بر حلوا سازند از پسته و بادام و زنگ زعفران و غیره تاثیر **کوبیده** خوبا رشد ز لعل تو چشم پر آب ما زنگین شد است
 از کل حلوا شراب ما کل در آب گرفتن یکسر اول در فکر کاری بودن و سامان تعمیر چیزی جمع نمودن تاثیر **کوبیده**
 سرای عشق ز رانده کن دلاچه عجب کل در آب گرفته است زنگ کاهی ما کل خار زنگی است بزنگ کل خار و آن بانی است
 خار دار که کل سرخ دارد و بهندی کشای **کوبیده** کاف تازی و تازی هندی شوکت بخاری **کوبیده** امر و زقبای تو بزنگ
 کل خار است **کوبیده** ترسم بن نمازکت استیب سازد کل کفش بضم کلی که بر تاج و ستر باط کفش دوزانند از بر شیم یا کما بون
 تاثیر **کوبیده** لاله را از رشک لعل آتش اندر غم من است **کوبیده** کفش چمن را خار در پیراهن است **کل مختوم**

و میتوان گفت که بعضی حقیقی خود است که کل بر سر زمین در اصل نصب کردن کل است بر سر خود یا بر دیگر کلو سوز خوشا خوش آینه
 و اطلاق این اکثر بر حسن است چنانچه حسن کلو سوز کونید و کلای بر غیر آن نیز تاثیر گوید **ه** هوای دلبشیرین شمایی دارم که کز آفتاب
 کلو سوز بودش کل تریاک کل کونکرت تاثیر گوید **ه** که چنین سینه ام از نشاء غم چاک شود ما جنبه داغ جنونم کل تریاک
 شود کل فشان نوعی از آتشبازی و ظاهر ایهام است که بهندی پهلجیری کونید و کوبه تریاک کل فشان است و حیدر تعریف
 آتشباز گوید **ه** چو سینه یار مرا که رخان ما شود روی کفام شان کفشان ما کله زیز بمعنی همان آتشبار است که پهلجیری
 کونید کل عباسی معروف و از الاله عباسی نیز کونید طغر گوید **ه** میشود از سایه چترش باز عباس شاه چون کل عباس
 از اینت افسر کنند ما ابوالبرکات نیز گوید **ع** کل عباسی صاحب خلافت کل کلاب باضافت نام کلی معروف
 که کلاب عرق است و مشهور بدین معنی تنها کل است که فرد کامل است از نوع کل طغر گوید **ه** خوی جان بی چون کل کلاب شده است
 شقایق از حسد بخت کل کلاب شده است ما دور بند وستان بمعنی شرابی است دو آتش و از ابا کله های مذکور شدند کل
 شب فروز نام کلی است و از اهل زبان تحقیق رسیده کل شیرین کبک اول کنایه از حالی و وضعی که از دیدن آن غیبت
 و شوق دیگر را دست بهم در پی می کاشی گوید **ه** که جز این خانه بهر این کل شیرین دارد ما هست فرمودش اگر بنده و کرا آزاد
 و نیز محسن تاثیر گوید **ه** کل شیرین او از نازیبی شکاهش همچو سی صد طفیلی کل کاغذی کله های که از کاغذ انوان ترا
 شفیعی ای اثر گوید **ه** مکن ملاسم از بیغمی که ساختگی است ما درین همین چو کل کاغذی شکفتن من کل دار و اعدار
 جلالای کاشی گوید **ه** ز بهار که از عیب کسان چشم پوش ما حیفت است که این آینه کل دار شود کله های پیکانی
 عیار از لاله های پیکانی و حیدر گوید **ه** بروی زانو کن شوخ بی باکانه سیغلطم ما بعنوانی که بر کله های پیکانی و زرد باری ما
 کل **ه** معروف و نیز جای بلند که در ساجد برای اذان مؤذنان سازند تا او از دور و سوار سجد همانست سالک
 در تعریف سجد اصفهان گوید **ه** خوش نغمه مؤذنان چو بیل کل کله ته بزک دست کل کل کشتی بضم رسمی است که
 پهلو انان ایران بولغ خود کل بفرستند و از آن کنایه طلب جنگ و کشتی مقرر کرده اند میرنجات گوید **ه** نیست خورشید
 که در چرخ در افتاده چرخ کل کشتی است که تیغ نکت داده بچرخ ما و بهین نسبت میرنجات مشنوی خود را که در وصف
 نوچه کشتی گیری گفته بکل کشتی موسوم ساخته و بیت مذکور در اینجا از همین مشنویست کل خطای بضم همان قلعه
 که بوته است خوش زنگ و حیدر گوید **ه** فغان که شعله کشد بزرگ سوزخ زرد از دل کل خطای کلزار خرم معصیت است

کمال افسار یعنی دبی انصاف از موازنه زمین آنچه از نقره یا طلا و غیره در افسار اسپ بصورت کمال باشد و بر کلا اسپ بنزد حید
 در تعریف سراج گوید **س** اگر بسیل آید یا زاده شود و خود باز کمال افسار و کمال سر شو بگرگلی که زبان و بعضی جوانان موی مرغور را
 بدان شویند و این معنی از اهل زبان تحقیق رسیده حکما تم بضم بمعنی کماندارم و حید گوید **س** ز شوی مرغوری چون سیل بی منجر
 توئی بزخو حکام فتنه آخر زمان بشی کنج نامه کاغذ یا چیزی دیگر که جای پنهان کردن کنج و کیت در آن دران مرقوم است
 باشد سلیم گوید **س** روز کارم قدر شناسد ز نادانی که طفل کنج نامه که باید کاغذ باشد کنج با و اور بخند و آن مخفف کنج
 با و اور که نام کنجی است از کنجهای خسرو پرور چنانچه در لغات قدیم نوشته آمد پس این تصرف با در علم لیکن میتوان که اطلاق بین لغت
 از روی معنی جنسی کرده باشد از روی لحاظ معنی علمی سلیم گوید **س** عجب جمعی از بوی زلف او بدست آمد تا پرنی در کترین خج با و اور
 نمی بینم کنجیدن بضم معروف و بجز بمعنی سوارواری و لیاقت ظهوری گوید **س** نمیکنند که او را بهر آن خویشتم گویم
 کم شکر از صد جان دام که ما بهر آن کنجیده یا وردست تا اکنون سوارا چنین کردند که ما بهر آن در رکاب و آفتابش در خان کنجیده
کندهان بفتح و ضم دال و سیم نام جای است در رستان که طاهر اکدم بسیار در آن پیدا شده یا پیدا میشود پس لاف و خون بر
 نسبت در آن باشد شفا می گوید **س** بین طلب ز لرستان شدستم آواره کندهان بر اتم ازین فاده گذار کوشی بود و همچو او شین
 یا رسیده نوعی از بوز که در کوش کنند و سندان در لغت سندانگشت **کوش** بفتح او مخفف **س** و بمعنی جاو معروف در یوان طاقوی
 از آن معلومست و در هندی نیز بهین معنی است غایتش بود و مجهول است پس از توافق لسانین بود **کوتاماری** مخفف کاوتاری
 لاف و کراف و دعوی بیجا ظهوری گوید **س** آن بوی تماند سنسن رچین را که در باغ کلی نیست مران عین ره اسباب حساب
 کاوتاری در کت کاوتاد و خورد و فتر پاری را که طاقوی در تعریف قضیب گوید **س** سواری زن کس کردست نامه بکوتاری
 ارنده کردید غالب **کوشت** بفتح تین و سکون شین معر و فوقانی نام نغز است از موسیقی یحیی کاشی گوید اگر خواننده حرف
 نغز راندی که کوشت از اینوائی کوشت خواندی **کوله** بار بود و همچو او بای سوخته و برای همله بار سنگینی که بر پشت بردارند
 یحیی کاشی گوید **س** زخم از کور بار نغز عشقم با بدست خود کلید کنج عشقم **کوی** خطاب است از گفتن و بجز بمعنی تشبیه
 و شک نیز و کاهی از روی تاکید با نطق که هم برای شک آید جمع شود با کاشی گوید **س** در شکسته در چون آینه ام که گوی مگر که
 شکسته شکسته و چون شکسته بصیغه خطاب ردیف این نغز است بمعنی حقیقی تواند بود زیرا که خطاب شکسته بخواند که در
 سخن باشد فاعل کوش **داری** بشین معر و دال همله پر دخت احوال و ترتیب و غیره در ویش دکی گوید **س** جعد غلام

بناکوش بچوسیم توایم بکوش داری باکوش چون تیم توایم کوش بر آواز و کوش بر صد معروف اول شهر دوم

طفره در اهلایه نوشته که بنم ز دای فغان عشق و کوش بر صدای مقام شناسان کوه بود معروف آن پس افکنده آدمی است

و در هندی نیز همین معنی است پس از توافق لسانین با اینقدر است که در فارسی مجذوف و او اکثر استعمال است شفاعی کوی

• زیر لب که کوه سک خورده و دفن کرده است صدک مرده کیر انده بیای معروف و رای همه با بگشیده و نون غش

و دال مفتوح بیای حساب آمده و قید شده تا ز راز و تحصیل در آید و سندی این در لفظ کنده پاکد نشت و نیز تانیر کویده میکند

او در اقبال روشن کوهی شمع در شکام کیر اندن بدولت میرسد بلکه در بعضی معنی مطلق بزور کسی را قید کردنت برای

گرفتن زر که نند گویند پیر و دال سندی و سکون کیر کردن ناخن بیای معروف و در همه بند شدن ناخن طفره کوی

• بیج جان ناخن کیر نکرد است چون که مکر از دست تو در سینه من کیر کند باب اللام لاله عباسی نوعی از ناله

و بعضی گویند که همین استعارت لیکن کل عباسی شام شکوه و لاله عباسی صبح چنانچه شفیعی اثر کویده بیای زری

چو لاله عباسی باز چو روه پاید مر ابرم تو صبح پسین شکفت لاله زرد نوعی از لاله صحرائی رضی دانش کویده لاله زرد

عزیم پیشین بمنزگان عشق که در میان هم نشینان وطن بیکانام ظهیر الدین محمد بابر پادشاه در واقعات باری نوشته

که قریب پنجاه نوع لاله در بعضی از اطراف کابل ملاحظه در آمد چون دیدم از احاطه حصر بیرون است منع کرده شد که دیگر نماند

نکند از آنجمله لاله بود که بوی کلاب می آید من آنرا لاله کل بو خطاب دادم لاله صدبرک لاله که برک کلهایش

بسیار است و آنرا در هندوستان هزاره گویند و خصوصیت بلال ندارد ز کس صدبرک و شکوفه صدبرک نیز گویند شفیعی اثر

کویده لاله بر بالای هم داغ محبت چیده است که دل بزیک لاله صدبرک آمد در نظر لباس روغنی دو صورت

و در وی آنکه برای محافظت از آب در موسم باران جامه را در روغن کمان چرب کرده خشک سازند و می پوشند دوم آنکه زنان

و مردان رعنایه های خود را که بسیار باریک و تنگ باشد رنگین یا غیر رنگین بر روغن خوشبوی یا عطریات دیگر چرب سازند

و این از تصرفات اهل هند است و بلکه دیگر سرازین خبر ندارد و بهندی تیلیه گویند و میتوانند که مراد از آن مطلق جامه چرب بود

چنانچه جاره عصاره طباطبان و جامه روغنین بر معنی گذشت سلیم کویده تو نکر نشنای عشق چون در شمشیر خویش است

حذریه زانرا کوی لباس روغنی دارد لب شیرین کردن و شدن خندیدن سلیم کویده انجمن خند

ز بس بر کویستان نام است یک ساغر که همچون بوده لب شیرین نشد لب کویسان جانی از کویسان که سنجاف وزه بر آن

دوندون طرف باطاسنا من شیرازی گوید **۵** خیال بوسه بران کردن باند بندگی که می رسد آنجا که است
لب تان پاره ازمان تاثیر گوید **۵** لب تان در دهن با لب انوس شود که بود در خور تقصیر بیانی مالیه زدن
بتشید بای فارسی معنی سوج زدن است و حید گوید **۵** ز شور دل خود بیاید بچو دریا ز دل یک نمود لب شکر
کسی که لب چاک ز یاد زاده باشد بعضی گویند در اصل لب شتر بود که بسبب کرمیت تشبیه لب شکر گویند اشرف گوید **۵**
میوه از جوش حلاوت چاک پیدا میکند **۵** لبکه شیرین است یارم لب شکر گردیده است لب بر حیدن حالتی
که اطفال را پیش از کرمی رود و لبها را بهم چسبند یا تر کاشی گوید **۵** خوش آن پیر که بر یاد جوانی **۵** لبی بر جیم و طغلا ز کرم
لباس قلمی رخت قلم کار اشرف گوید **۵** جارشستی خود دام تماشائی کن **۵** در لباس قلمی مشق خود آرائی کن **۵**
لب کفیدن معروف است این در دو جا مستعمل شود اول در وصل که بعد از بوسه لب کفیدن است و دوم در مقام رسیدن
تاثیر گوید **۵** نقل مکد لب شکر خدا و **۵** کل تر آن خنده است است لب خوردن مهره بغومانی مغز شدن
مهره طغز گوید **۵** نیستیم ز در خل بمنقشان معطل گشته را **۵** این است از خوردن لب مهره **۵** ششدر است **۵**
لچک بفتح و جیم فارسی مغنوم و کاف تازی جاره **۵** کوشه که زبان بر سر اندازند بچگی کاشی گوید **۵** آنکه مردانگی
بود کاش **۵** لچک قهقهه ز دستارش لحنشان بنجای بچه خیزی صاف افس که پای بران بغز لحنشیدن
بمعنی لغزیدن است از نجاست که بچ لحنشک بمعنی لغزیدن است برنج اینقدر است که بر جای لغزیدن اطلاق لحنشان
مجاز است لر فلی بضم و کسر رای مهله و فتح فاد سکون تخانی و لام بیاید سیده جماع از مردم نکر که طایفه است مشهور
دران فلی بسیار دزد و راهزن باشند تاثیر گوید **۵** دارد آن شوخ عجب دزد نکاهی تاثیر که میراید دل اگر از لر فلی **۵**
قافیه این غزل لیلی و میلی است **۵** لعل دوشابی بشین معجز نوعی از لعل که رنگ آن بدو شبانند تاثیر گوید **۵** اگر از نال
دودت کام مجوی نمی یابی **۵** در آن بچکس شیرین نشد از لعل دوشابی **۵** لعل خفتان **۵** لقب یکی از فرزندان حمزه که قصه **۵**
شهرت در دو ظاهر نام او قاسم است تاثیر گوید **۵** چو کشتی فرزند شب نشینان **۵** بدیع آثار اما لعل خفتان **۵** بدیع
نیز یکی از فرزندان است و این مخفف برع الزمان است **۵** لعلی رنگ سرخ نقاشان طغز گوید **۵** زینگونه که از لعلی
رنگ تو بکشد مشکب که بوزن **۵** صفر بتر زده **۵** و طاب **۵** لعلی در اصل مانی بود که بمعنی سرخی است و در سندن نیز همین
معنی است پس از توافق لسان **۵** بگلد بکوره حاتم **۵** در مرتبه سخاوت **۵** رساندن و این بر شخصی اطلاق کنند

که بود باید کم بود بسیار کرده باشد لکن برابر زدن داعیه رفت نمودن مردم دیگر را چشم کم دیدن و این هر دو از محاوره است
رسیده لکن زدن تفنگ عقب صدمه زدن تفنگ بعد مردان یحیی کاشی گوید **۵** مشوا همین که این همانند لنگ است
که بایک پاکد زن چون تفنگ است لنگ کشیدن بسکون نون و کاف فارسی کشیدن پای کسی لنگ لنگ هر دو یکی است
بمعنی پای میرنجات گوید **۵** لنگاش را بکش و بر سر خاکش اندازند بعد از آن شد مخالف کن و پاکش انداز لنگ خاکی کردن
بکسر و سکون نون و کاف فارسی و خای معجزه یافته کشیده و کاف بیار رسیده فنی است از کشتی میرنجات گوید **۵** همچو نقش قدش
خوش نوازی چالاک **۵** لنگ خاکی که در غیر نخل و از خاک لنگ کم خوردن رسیدن زوری و صدمه بر کوفت فنی از کشتی
تاثیر گوید **۵** کر شوکت بی ستون و کراوند است **۵** لنگ کز کوه تمکین تو خوردند و نیز شغالی گوید **۵** سپشی گریه سری بر ش
گوش بشکند بنگ کر لنگ از کف دادن کنایه از بی تمکین و مضطرب شدن اشرف گوید **۵** کنی اگر ره باریک آدیت سر **۵**
مده ز کف چو دس باز لنگ خورالو اشته بکسر و او با بلف کشیده و شین معجزه مفتوح فنی است از کشتی میرنجات گوید **۵** شیخ را
دل شده بوسه چون قدش کن **۵** اول ای دوست لواشه کن و پابندش کن **۵** لواف تشدید و او کسی که جدا در رس و تازیان
از سوزد و فروشد و حیدر تعریف او گوید **۵** من عاشق خسته و ستمند **۵** ز لواف افتاد ام در گنبد **۵** ز سوی که او پیمان یافته
رگم را تا غمش یافته **۵** لوح بحیم فارسی بر وزن کوچ عربان و برهنه تن و لوح بخذف و او مخفف آن و بعضی گویند بر لوح را که قوم است
مشهور از آن بر لوح گویند که بزرگان ایشان سینه را عربان و برهنه سینه استند طغزادر بچو صایب گوید **۵** صایب از پرده حیا
لوحی **۵** دختر بیچ و خواهر بوی لوح **۵** طلسم تخم مس و برنج و سنگ و جز آن که در آن وجه کشادن طلسم و حقیقت آن کنده
باشند اثر گوید **۵** ز بس غبار که ورت بر آسمان دیدم **۵** بزر خاک چو لوح طلسم محمدم لولیس **۵** بدو لام و او مجهول و
لام دوم مفتوح و همزه لینه بیار رسیده و نون ظرف لوله دار و لوله چیر نیست میان خالی که بظروف وصل کنند و بهندی توفی
گویند هر دو تالی هندی و نون غنه بمعنی از اهل زبان تحقیق رسیده **۵** لوطی معروف و باصطلاح اهل ایران زنده و حرف
و شوخ و میباک و شلتاقی که از ادره هندوستان بانکه گویند میرنجات گوید **۵** ماه من در نظر سوختگان شای تو **۵** لوح
شیر خدا لوطی الهی تو **۵** باب المیم مانند حرف تشبیه است و مانند زیادت بای بوحده نیز آمده سلیم گوید **۵**
لافا از نسب مزن که بماند آینه **۵** آدم نمیشود کسی از روی دیگران **۵** ماه ماه گفتن رسمی است که مادر یاد آید یا کس دیگر
بوقت روشنستن اطفال که گریه و زاری کند بسوی آسمان اشاره نموده ماه ماه گویند تا اطفال بدان مشغول شده از گریه بازمانند

و این بیانه است سلیم گوید **س** روزگار از نسبت پکان کند اصلاح مائده دایه شوید روی طغیان را و گوید ماه مالوف
 بصیفه بجهول ستاع خانه ماهستانی جای بند و سطح بی سقف و دیوار خواه از کج و سنگ خشت و خواه از خاک که پیش
 ایوان یا در میان صحن و باغ و سرای سازند برای نشستن و گویا سیر بهتابان نظر است و پهنندی چپو تزه گویند و ظاهرا
 این وضع سابق نبودستند است لهذا میر خسر و علیة الرحمہ لفظ چپو تزه که هندیت بد معنی در اشعار خود آورده تاثیر گوید **س**
 سنگی بمشال ماهستانی **س** اوزنگ فلک بکامیابی **س** و نیز سعید اشرف گوید **س** بوریای فقر در بهتایم افتاده است نوشی
 از خاک سرنجایم افتاده است مانند معروف مستعدی و لازم و بجزا بمعنی پای کم آوردن و حید گوید **س** دل درین در
 تماشایش در کربان نمیمانده **س** پاک دوستی کردم که از دشمن نیماندم **س** اوزار بنایان و کلکاران که بدان عمارات را
 کل اندومی نمایند تاثیر گوید **س** از کج روشن دلی باید سرای دل سفیده **س** مانه پردازش از آن همواری بست مال
 معروف و بمعنی ملک و خاص این نظام اصطلاح شعری متاخرین است تاثیر گوید **س** مضمون غیر مال سخنور نمیشود در دست
 آنکه حسرت بسباب میرد **س** مای قزل **س** مرکب است از لفظ مای و قزل که بکسر قاف و زاء و سحر و لام ساکن و همزه
 مفتوح و فتح لام و آن نوعی است از مای که سرخ رنگ بود مولف مای مذکور در ولایت خاندیس در کن دیده بعضی میگفتند
 که از بنا در می آید بلکه مای مای الوان دیده شد سرخ و زرد منقش تاثیر گوید **س** پاست خشت دست خاسته **س**
 این مای قزل که در آنچه دام کرد مای سیاه تختانی بالف کشیده و بای موصده مفتوح نوعی از نان خورش و آن آبست
 که مای در آن مدتی اندخته حل میسازند و خورد و بعضی صفا خوانند و در شهر لار و نواح آن رواج دارد اشرف گوید **س** به پیش
 چرب رود سپیل خوار **س** جوش غشیان مای سیاه لار **س** در بخت لفظ متعارف است و در شنام مشهور و در بختن که لفظی است
 مینماید آن کرسی نشین شده طغر گوید **س** طغنه شک خطائی شد و در بختن **س** پس که پیداشده مادر بختا در کشمیر **س**
 مائین حرف دوم همزه لفظ عربیت بمعنی دو صد و نیز نام اصول است از سبقتی چنانچه الهامیه ملاحظه نظر بوری بنویسند
 مارگیری **س** کاف فارسی بسیار سیده محلی و متروزی و سندان در لفظ سر تو گذشت مای نخواستی **س** دمش کبر
 بضم دال مهمل مثل است بمعنی آنکه اگر کسی کننی بخید از سر و اکن سلیم گوید **س** اگر مای نخواستی **س** دمش کبر مار مویرک نفع میم
 دوم و او بسیار سیده و کاف نوعی از مار که تن خود را در خاک پنهان کند و سر را که مثل مویرک باشد نمایان دارد چون بجان مویر
 کسی دست بران اندازد بگزرد و این از اهل زبان تحقیق پیوسته **س** ما چین **س** بچیم فارسی بسیار سیده و نون نام یکی است شهری

چنانچه چین و باچین گویند و در تاریخ ساکنی باچین را باچین نوشته بمعنی بزرگ و عظیم در حضور نخط بندی باشد که دیگران
 در آن تصرف کرده اند و بمعنی بوسیده شده نیز چه در فارسی باج بوسه را گویند تاثیر گوید **دلم** در لغت از تکرار نش
 یعنی آید **دلم** اگر در بند چین افتاده ام در قید باچینم عالمیست **دلم** ویم با رسیدن در راه بهل و بیای نسبت رسیده و ای مختفی
 قید از صفایان شغالی گوید **دلم** عالمیست و معرفت **دلم** هر دو در کوهی بهم سازد بسیار کجا و کردن تنیت دادن و مبارکبا
 گفتن یکی کاشی گوید **دلم** یاد ای می که پیش از رسیده وصل از وفلذ که گرفتاران مبارکبا و سیکردی مرا **دلم** لفظ سیکردی را
 در این غلط است **دلم** میر قمع بضم و فتح بای بوحده و سکون رای بهله و فتح قاف و عین بهله لفظ عربیت و نام نعمت
 از موسیقی طغر گوید **دلم** طرب کرده چون ساز نواز خویش **دلم** سرتع بی زین مکان خوانده پیش متاع دروغ **دلم**
 و متاع اب بردار که نامی که کنش گفتن قیمت دروغ در آن باشد و در هندوستان کنش گویند این از اهل
 زبان تحقیق پیوسته مثال معروف و نیز فرزان و پرورد **دلم** گوید **دلم** بوسیده ایم سینه اش از روی پرهن **دلم** از صدر
 در لباس شالی گرفته ایم مجلس نویسنده شخصی که بموجب حکم پادشاهی حاکم و در مجلس پادشاهی می نوشته باشد و آنرا
 در هندوستان حضور نویس گویند چنانچه نصیر ابادی در احوال نواب و حیدرآباد نوشته که بمجلس نویسی سر فرزند محمدری
 بفتح و سکون جیم تازی نوی از خزانه تاثیر گوید **دلم** هر جا لب زیت بخت **دلم** آتاکوی شهید محمدری محرم غار
 بعین معرکنا یا از غایت راز دار محرم مراد **دلم** با غار قدسی گوید **دلم** پیوسته نیک جیب بر از سر خویش **دلم** شمشیر ترا
 تیغ اجل محرم غار است **دلم** فقیر آرزو گوید که این افطر در همین شعر دیده شد جای دیگر نظر باینه بخلاف با غار که همه جا
 مستامت غالباً برای سرور متد و زن بین **دلم** آورده میهن چون است **دلم** کلاش سند باشد **دلم** محمل بجای بهد معروف
 و بمعنی طرف نیز میگویند **دلم** بود از شوق غزوات و حرم **دلم** بر سیم **دلم** عین عشوه طرزی که دو محمل دارد **دلم** محمول یعنی چیز زایل **دلم**
 و فارسیان بمعنی والد و شیفته و عاشق آنرا طالب آل گوید **دلم** بنقش کلک تو محو از قدسیان طالب جگده
 کبر است این زاده رقم است **دلم** محمدری **دلم** کانتانی و رای مشد و بمعنی محمدری زاده و این لغظی که در تظ
 از راه سخریه و استنزا است **دلم** که استند چه **دلم** از کوه **دلم** ریخا بمعنی بخرست و اینجه **دلم** ندای **دلم** است و **دلم** جان **دلم**
 اشرف در خدمت **دلم** گوید **دلم** زدم بر خود ز نوب **دلم** زاده **دلم** تر تصویر را محمدری کرده **دلم** کا **دلم** نور الله شوشتری در کتاب
 مجالس المؤمنین در حق محمدری الملک که از عمده ای عهد گیری بود از روی تقصیب مذمب **دلم** آن محمدری که مروان حاکم

مدخلها جمع مدخل بر چند این لفظ خود جمع است فارسیان جمع آن آورده اند و معنی آن پنجاه زبان تحقیق پرسیده
 است که خماسی باشد به دایره دست و پانصد تا نیز گوید **عجب** ای محبوبی سر آمد که مدخلها این خوبه در آید
 لیکن درین بیت معنی مذکور خوب درست نمیشود و از بعضی قصه خوانان مداخلت بمعنی اماکن و ایوانها و خانهها شنیده
 در مصورت اگر معنی اول نیز باشد مناسبتی پیدا خواهد کرد **مد کردن طبیعت اجابت نمودن طبیعت** برفع غایت
 اشرف گوید **بهر جواب** نکته طبع سقیم تو در اندامه ای بلکه طبیعت مد کند و بلکه درینجا بمعنی شاید است چنانکه گذشت
 مدنگه مخفف مذکاه بمعنی نگاه میرنجابت گوید **خفن مشغول** یا کوئی مدنگت است و بجز این مدنگت نیست
مدار داشتن دریا بودن جنسی چیزی در خدمت و این از این زبان تحقیق رسیده مدار کردن بسردن
 و گذران نمودن چیزی و مدار گذاشتن چیزی لازم است **اول** گوید **بپاره دل** خود کرده ام مدار چو شمع ز قید آب
 و تمنای نان برآمده ام **مدار** گذاشتن بفلان چیز و از فلان چیز برود صحیح است اول شهرت دوم اثر گوید **بیاد**
 آن دمان کردیم از هر لذتی قانع نگذشت اینچنانند فلک دایم ما رسن **مدور** از بفتح و سکون دال و واو بالف کشیده
 و را و مهله نام چشمه است در هرگز و سندان در نظر میریزاید انشاء الله تعالی **مد** سر مه خطی که از سر در چشم
 کشند شقیعای اثر گوید **ز چشم خلق** بیفاده هنوز اثر ما چو بد سر مه سینه بختی تو در نظر است **مداق زدن**
 بمال معجز همان گرم گشتن که گذشت و آن عبارت از ظاهر نمودن بی اختیار شوق بوس و کنار و غیر آن که در حال رغبت
 و شهوت دست در و حید گوید **بار** خوش آن رمی که وحید انجبال شوق ما من زدی بر آتش حسنش زهر مذاق
 مذکور لفظ عربیت بمعنی معروف و فارسیان بمعنی ذکر نیز استعمال کنند **اشرف گوید** **بپر و در خست** رود رنگ کبک
 بهر جا که مذکور ز قنات **مرصع خوانی** حرف ساخته گفتن و در اصل بمعنی عبارات و استعارات و اشعار رنگین است
 که قصه خوانان پیش از شروع قصه خوانند سلیم گوید **جام** خمشید نبودست به از ساغرام آنچه کونید درین قصه مرصع خوانست
مرده او بر زنده تو بار است شلی است آورد در هنگام بی استطاعتی بر تو غالب است و تو با وجود سباب و قدر شریف
 نمی توانی شد نقل است که فاضلی خراسانی همراه اخوند لاسین خوانساری میرفت در انامی راه اتفاقا شخصی خرسی را
 کشته بر خری بار کرده می آورد خراسانی بلا از روی تمسخر اشارت کرد که بین ملافی الفور این مرصع خواند **هنوز** مژگان
 زنده تر بار است **و این** تا بر آنست که خراسان و خرس خوانساری شهرت دارد **مرده شو** پرده نغزینی است که در

وقت ناخوش شدن از چیزی گویند شفای گوید **عطر زینتی** است که هر شب دکوی میروید تا مرده شورده مگر زینتی او
در کون است مرده شورده شده همان مرده شورده لیکن کم آمده شفای گوید **عطر زینتی** روزی که روی کشت پوشی
یک لای مرده شوی شده و قافیه این قطعه بسته و خسته است **عطر زینتی** بختین بسین مهله زینتی که در کلهوی سگ و غران
بند طغرا گوید **عطر زینتی** خواش امونگانش کافی است **عطر زینتی** اگر هر سگ نفس مرین میگرد **عطر زینتی** و اینکه مرده مرین میگرد یعنی مرده
و استعمال است و ظاهر اجماع است بدان معنی که مرین کردن او مرده و بیغایده است صایب گوید **عطر زینتی** این مرده مرین چندوا
مارا **عطر زینتی** ظاهر عربی است **عطر زینتی** بال **عطر زینتی** بدون لفظ بال جانور است معروف در کلهای
سر و سر بر سر دوم شهرت دارد اول اشرف گوید **عطر زینتی** تا سخن میگوئد و رنگ از رخ من می پرد **عطر زینتی** کرده دست آموز چویش **عطر زینتی**
زینتی بال **عطر زینتی** قبله تا شکلی که بصورت مرغی سازند و در حقیقت یاد بخار انکشر قبله تا تعبیه نمایند تا اثر گوید **عطر زینتی** ولی که در نفس
سینه طوف کعبه کند **عطر زینتی** چو مرغ تبعد نامرغی است **عطر زینتی** و نیز سید حسین خالص میگوید **عطر زینتی** چو مرغ قبله تا بسکبی تو
ناشاد هم گشوده ام پر پرواز زنده از یاد مردم داری ظاهر دلی چهار پی خاطر مردم نکند شستن یکی از شتر افتد **عطر زینتی**
چشم مردم داری از نامی **عطر زینتی** هر دو کار آمد بفتح و سکون رای همه شخص کار دان کار کار را یک سر انجام دهد تا اثر گوید **عطر زینتی** بجز فراد
که را شتر کار آید **عطر زینتی** درین و برانده یکد کار آمد نمی آید مرکب های **عطر زینتی** بکاف فارسی چیزی که آنرا در ریانه از زنده و با بی از خور
ست کرد و بر روی آب آید چون آخر سب مرکب های کرد درین نام سو سو کشته برای نقاش گوید **عطر زینتی** وصل و فراق **عطر زینتی**
عاشق خون فسرده ره بخور زمین کی بود با بی مرکب خورده **عطر زینتی** و نیز شفای گوید **عطر زینتی** ای مرکب خورده بد ذات که از جودش
زاد **عطر زینتی** معروف و نیز سیاهی که بدان نویسد و نیز نوعی از تر که ترنج را با نارنج پیوند کند از عالم سنگتره **عطر زینتی**
تا اینکه دست **عطر زینتی** حدیث زردی زخم بواسطه که در دهان خاورد **عطر زینتی** مرکب **عطر زینتی** سبزو ارغوانی **عطر زینتی** که بزینتی
نوشت **عطر زینتی** زینتی زکازک دارد چون بیضا و نوک دارد و در عینه بازی نوروز کار آید اشرف گوید **عطر زینتی** آنکه این میزد
بر فرق چون طاوس **عطر زینتی** این زمان تحت الحک بند چو مرغ سبزو **عطر زینتی** آمین **عطر زینتی** بالف **عطر زینتی** محموره و بیم بیار سیده و
نون کف الحنظیب **عطر زینتی** زینتی زینتی مقرر است که هر که وقت طلوع کف الحنظیب **عطر زینتی** عا کند مستجاب میشود و روی عن اشفات
عطر زینتی دست **عطر زینتی** که لفظ یاد دست میگوید **عطر زینتی** ترضی شریفی **عطر زینتی** گوید **عطر زینتی** زبان تا در زبان **عطر زینتی**
حدیث است **عطر زینتی** چو مرغ دست **عطر زینتی** تمام میزنم یاد دست **عطر زینتی** میگویم **عطر زینتی** مرغ انداز **عطر زینتی** بنم فرود بردن طعام **عطر زینتی** که بعبوری بلج

کونید یکی کاشی گوید **مرغ** را باد و غیره چون شهبازها داشت چند آنکه کرد مرغ انداز مرغ مجنون مرغی که بر سر
 مجنون آشیان کرده بود چنانکه در تصویر مجنون نقش آن دیده میشود سالک قزوینی گوید **مرغ** بر راه دوستی باید چنان با بست
 بودن **مرغ** که شور مرغ مجنون از سر دیوانه بر نیز مرده **ریک** بضم و سکون رای مملد و دال مملد و آن مختصی در رای مملد و
 مجنون و کاف فارسی بمعنی ناپیروز مردم فرومایه سلیم گوید در **عروس** برزه کوی چند همچون سرخوشان سیکه **مرغ** ری که چند
 همچون گمان باریه **مرغ** در کتب قدیمه بمعنی میراث مرده نوشته اند **مرغ** شکستن بفتح و زای مجرور رای مختصی
 تبدیل و تغیر است **مرغ** که **چشمت** بخت و از رون **مرغ** شراب را **مرغ** شراب فکنده **مرغ** کباب را **مرغ** ف
 لغتی است صنایع فارسی زبانان عربی دان که بطریق صینو عربی آورده اند از خود از لغت که لغت فارسی است از عالم نزاکت
 که از لغت آنکه کشیده اند شاه ابراهیم سالک قزوینی گوید **مرغ** تابوده بر آتش نهد بال پر را **مرغ** شیر جوانان **مرغ** جوانان
 لیکن بفتح **مرغ** شهرت دارد و بنای قافیه این **مرغ** سالک بضم داشته چنانکه گوید **مرغ** در کار و فایده هیچ توقف نتوان کرد
 از چاه حذر در پنی یوسف توان کرد **مرغ** صد مهر توان داد بیعانه یوسف **مرغ** ملک را مفت تصرف نتوان کرد **مرغ** سالک
 سخت عیظ از نامش **مرغ** است **مرغ** در طرز تو یکذره تصرف نتوان کرد **مرغ** و این معنی از مثل اوئی بسیار بعید است چرا که اختلاف
 حرکت با قبل روی درست نیست و ظاهراً سهو است و پس رعایت است که در مقطع کرده فاعل اذ ابالله ایا نا و ایا کم
مرغ کوی موافق مزاج کسی حرف گفتن و مزاجدانی صایب گوید **مرغ** اگر توقع آسایش از جهان داری **مرغ** مدار است
مرغ زنبق مزاج کویها **مرغ** کران بهم **مرغ** سوزن **مرغ** یعنی **مرغ** کران بهم **مرغ** بستن **مرغ** داراب **مرغ** بیک جو **مرغ** گوید **مرغ** که نظاره از بس نازکی
مرغ کران بهم **مرغ** سوزن **مرغ** کم **مرغ** زندان **مرغ** نشدن نیست بر لبهای سیکونش **مرغ** مستی معروف و نیز حالت مقرر که بعضی جوانان
 در وقت بیجان شهبازیها چنانکه فیلسوف **مرغ** مست و **مرغ** مست و **مرغ** مست و **مرغ** مست و **مرغ** مست و **مرغ** مست و **مرغ** مست و **مرغ** مست
مرغ ساغر سینه **مرغ** دور کنار **مرغ** مستی چون **مرغ** سینه **مرغ** مست **مرغ** مستان **مرغ** بمعنی بسیار است **مرغ** حید گوید **مرغ** دل از زمین بر باید
 طفل شوخی آفت جانی **مرغ** شیرایه **مرغ** ز خون **مرغ** دلباستی **مرغ** مستی **مرغ** گذاره **مرغ** مستی **مرغ** گذاره **مرغ** مست طاف و مطلق
مرغ بیوش و بر نقیاس **مرغ** مستی **مرغ** گذاره **مرغ** و اور **مرغ** سیاه **مرغ** مست نیز گویند **مرغ** تاثیر **مرغ** گوید **مرغ** کفتم **مرغ** چشم **مرغ** مستش تا بگذرد **مرغ** قلم **مرغ** ترسم که آن
مرغ مست گذاره **مرغ** پیش ازین معلوم بود که این لفظ مخصوص **مرغ** مستی است و حالا اطلاقیهای آن بر غیر رای **مرغ**
مرغ نظر آمده و سندان **مرغ** خواهد **مرغ** نشاند **مرغ** تعالی **مرغ** مسلسل **مرغ** معروف **مرغ** نیز آنچه **مرغ** برود **مرغ** عماری **مرغ** و **مرغ** آن **مرغ** طغر **مرغ** گوید

بی علامت بشیند نفس جلیستین هست او را من آن پرده سلسل کبری مسطر و خشن بمعنی ساختن مسطر تاثیر گوید
صغیر خانه بصوت ببلان و در ده زرشه برگ کل دوختند مسطر مشورت با کلاه کردن کنایه از نهایت بشواریها
و عزم کشایش با بر که بشد سلیم گوید بی ترک هر چه عشق بمرغیشود که بخی نشین و شور تکیه کلاه کن مشت مال نوعی از
و در نفس کشی گیران و پنجاهت که هر یک با باز و بلند و مشت زند میرنجات گوید آنقدر سعی که در بالشت لهاداد مشت
مالش اگر بایم و به جا دارد و مشق کشان کردن بجای تازی و شین معجزه بلف کشیده و نون بسیار مشق نمودن
و رسانیدن مشق های با خود است از مشق کشیدن که بمعنی رسانیدن مشق آمده و حید گوید زکار سنگ مگر کوه کن زبان
بموج سنگ بر مشق خود کشان میکرد مشتمل بضم سیم و سکون شین بجز و فوقانی مفتوح و لام و قاف بمعنی ترده
و تهیت معلوم میشود وحدت قوی گوید آمد آن آرام جانها بقرار ان شتملق با شرد پا بوس دارم بقرار ان شتملق
و تمام ردیف این غزل بهین لفظ است و ظاهر این مکرر در مقام تهیت گویند مشکلی بضم و سکون شین معجزه قبیله است
از ساکنان صفایان و کوچ مشکیان در بنجا شهرت دارد اشرف گوید همه با آبر و ازیب وزینی با عوام مشک و
سادات حسینی مشک در شراب کردن بضم و کنایه از بیوش کردن مشک سفای فنی است
از فنون کشتی مشاطه تشدید زن شازده کش و در عرف مطلق زنی که آرایش زنان کند و در هندوستان دلا در نکاح را گویند
و این کابی تخفیف نیز آمده اگر چه کم آمده طفر گوید مشاطه زدی که در اطراف ات ناخن ها بچ که عقد و دایا شود باسانی
مصالح معروف و بمعنی ضروریات عمارت مثل چوب و خشت و کل خانچه در هندوستان متعارف طفر گوید
و عیش خانیک بینوانی سازد با مصالح قسم را از ایشان بردار مصرع بر کن لفظ زیادتی که برای وزن و قافیه
در شعر آند و معنی بدون آن تمام میشود با مصلاح اهل معانی آنرا حشو متوسط گویند تاثیر گوید وزن کل بر سر
ای شیرین شمایل که مصرع بر کن آن حماست نخواهد با مولف گوید که لفظ شیرین شمایل در بنجا مصرع بر کن آنچه نسبت
یکل دارد و در مصرع مصرع و نکته مصرع به تکلف و ایان که بی فکر و محنت طبع موزون شده با طفر گوید وایم
چو شانه صبر تاروی در بند چون مصرع زلف مصرع ریخته معشوقه روزی منوایی چیز که در پیشانی و بکاری
برای نفس طبیعت بکاری سلیم گوید مغاس چو شدم روانا آوردم با معشوقه و زینوایی است حدالو
کشیدن نوعی از ورزش کشی گیران میرنجات گوید همچو کل ساغر صهبای مروق نکشند تا به پیشت همه چون

بید معلق نگه داشتن معلق زدن و از کوشش کبوتر بود و در هندوستان آنرا بازی گویند و این از محاوره
ثبوت رسیده و بمعنی آمدن نیز بمعنی آمده سالک یزدی گوید **۵** تمامه هرگاه نویسیم آن ترک که چکش از پیشانی
چکبوز معلق آید معرفیه بضم میم و تشدید برای مهربانان و این منسوبست بمعرف دان شخصی یا شکر
چون می پیش سلاطین و امر از در محمول الحال بشد بیان اوصاف و نسب و در کندار خود آن مورد غیبات شود
لفظ معریفه در لفظ آمده که گذشت معجون کشتن از کبوتر بدان معنی و کشتند و در زارند یا شکر گوید **۵** همچو معجون کشتن زدن
با سپهر حقه بازه نیز در کله اگر زوی سی خندان شوده مخفی نماید که ازین بیت سر که زدن کنایه از معنی کردن
ظاهر میشود لیکن سابق بمعنی برابری کردن و شسته ظاهر را بهر دو معنی آمده باشد معرکه گیر مثل سمیون بازو ز بازو غیر
که در یازده معرکه گرم کند معلم و اصل معنی مطلق تعلیم دهنده یا نیکو بکنی کار و با کشتی ارطالم زدن ندن و غیره بود
متعلق باشد بهی فاضلی کسی که کف کشتی باشد بنایب و داخل در اصل ناو خدا بود چنانچه در کتب قدیمه نوشته آمد هر چند بمعنی
هم بجا آمده اند سلیم گوید **۵** میدد در جانب کوب را هم چون موج از معرکه کشتی ما در این تعلیم زاده و یکی از شعر گفته
نا خدا بنشین که حق بر کز خود جا گرفت کشتی کشتگان عشق در کرباب ماند مغر خنخورده بمعنی با عقلست و
این از این زبان تحقیق رسیده **مغلول** بفا تا مطلقا خواه از زرد نقره باشد خواه غیر آن و حیدر تعریف ز نشان گوید
۵ ز بس زرد و لا فر شدم در نظر یا غلط میکنم مغلول ز مفت زدن سود کردن و دفع یافتن بی محنت
فیاض گوید **۵** عشق غارت کرد هر جا دین و ایمانی که دیدیم از بیچاره مغتی زد که ایمانی نهشت **مغلول** کشتن کسی
از طلا و نقره و غیر آن کشتد و در هندوستان آنرا کشت گویند و تعریف او گوید **۵** ز مغلول کنن زدن سینه
سیاه ما شدم همچو مغلول و دراهه بیهاری بود روی کلر که او ما که امس کنند چونی از وی نمر **مقراضک**
بکسر و سکین قاف فنیست از کشتی بی نجات گوید **۵** لطف کردی که چو طواست مرادت بحکات کرد خلق تو و طور تو
مقراضک و اینجا است که هر دو را با هم چو مقراض در زدن حریف انداخته زدن مقراض شکر کردن بضم
شین همچو زنی و قافی در ای بهمان نوعی از مقراض که کج با طفره گوید **۵** سر جازه حلقم تو اضغ تا بین دارد ما چو مقراض تر
همایکا ندین داد و مگر قی بر آب روان بهنج و سکون کاف تازی فریب دادن مراد فایب را ندان چنانچه
تیز گوید **۵** این کبیر ای بود برین از سوز شوق نیست بکرن برای قرب تو پرب نیز مکس را ن بچو کشتن

راند و بهند چو زری گویند و حید گوید **۵** تا بشهد دانی مهر تیان نشینند آمد و رفت نفسهاست کس فی چند مکس ران
 خدایسته مکس رانی که از سوی دم اسپانند و ز سنج سازد شن موی دم سپیدی کاشی در عبور و ستیاسته شخصی گفته
۵ یخته از هر طرفی دستند و همچو مکس مان خدایسته مکر حج بفتح نزل و کاف فارسی و سکون رای مهلا و میم مفتوح و جیم تازی
 جانور که بعربی تساح گویند و بهندی مکر بچند و این ظاهر از توافق ساینست و کجا دارم که مغرب مندیست اثر گوید **۵**
 کردن شکسته که نسبت وزیر اوست **۵** از پای تا به سر چو کج همه کلوت ملسانی بر چیز منسوبت ملتان که شهرست از بهند دور
 ولایت مطلق هند و املتانی گویند از انجست که اکثر هندوان ساکن ایران از همین شهر اند و نظیر این لفظ ترک است که
 هندوان بر مسلمان اطلاق کنند چه اول قویکه بهندوستان آمده و ساخت قماراج نموده فوج ترک بوده طغر اکوید **۵**
 زحل است ادائی چسان بر ارد نام **۵** که واژگون صفت افتاده همچو ملتانى **۵** مخفی فاند که واژگون کاری هند و شهر است
 پس در صورت مراد از ملتانى همان هندو یا منسوب هر بفتح اول و نون و واو مجهول لفظ هند است بمعنی خوب و یگو و بهین است
 نام هندوان با نام نقاشی ظاهر از هند است تاثیر در صفت نقاش گوید **۵** بصنعت کرجو اوی بود قادر یقین نام شهر
 بود ما بر لیکن در هندوستان نقاشی بدین نام شهرت ندارد منقاش کبر و اوج سکون نون و قاقب الف کشیده وین
 موی مویچه که بیان موی چیند و سندان در لفظ موی دماغ آید من را بمعنی مراد در صحت مزین را بوده است لیکن
 من را بدون حالت اضافت در شعر قدما دیده نشد از متاخران صغی ظلیجان ولد ذوالفقار خان حاکم هند ما که نصیر دای
 در تذکره خود ملاحظه نوشتند گوید **۵** در حقیقت شمشی من را چو رنگ آن است **۵** زردی روم را از دست بیدارد
 بنان مو در میان بچیدن کنایه از کمال کیانی و اتحاد که در اخص با سلیم گوید **۵** چو موضع
 شدم در هوای صحبت تو **۵** ولی میان تو و غیر من نمیکنند **۵** و این در قدما نیز شایع بود موری در طاس افشان
 بگاو بکنج دایمی گرفتار شدن چه موری که در طاس اقتد بیرون نمیتواند آمد که پای او در طاس بندنی تواند شد
 تا بر آید سلیم گوید **۵** چیست در قید فلک حال خلائق دانی **۵** موی چند که گرفتار طلسم طاس اند موشک کردن
 سر دادن موشک نوعی است از آتش بازی و بهندی چه بچند خوانند طغر اکوید **۵** چو موشک کند هم ز آتش بازی
 شوکت **۵** بود در دست مرکان هر طرف هتایی اشکم موزدن کفه و موزدن ترار و چون ترار بود بر او عدل
 بود که تعافعت کیمو بر تاب پس کبریک پداندک **۵** باج شود گویند ترار و موزند و حید گوید **۵** بیشتر از دشته الماس بر بلع میخورد

کف میزان بر دوشتر گویید که ایضا و حیدر تعریف زگر گویید **کوهی** که چشمش خطا میکند ترا زوش عدل است مویزند
 لیکن ازین بیت که سالک قرین گویید چون حقیقت سنج شد میزان دل مویزند کاف کفا بصدا صدق پهلو مویزند
 بمعنی برابر بودن بقوت معلوم میشود **موی کلاه** موی که در کلاه دروزند از قلم و سمور و غیر او حیدر گویید
 از آن ابریکه دارد ماه را پنهان نماید **موی** چه می آید که از موی کلاه او نمی آید **موج کهر** و **موج کوه** هر دو کوه
 انعکاس شعشع قناب و این لفظ در اشعار میرزا عبدالقادر بیدل بسیار واقع است بعضی را در آن اشتباه بود لیکن بجای
 سلیم گویید **چو دریا کاسه چوین در میانش** ولی **موج کهر** آسمانش **موی** دماغ شخصی که محل سبب بیداری
 باشد و **موی مینی** نیز بمعنی نظر آمده اشرف گویید **کرمناق** صفتی موی دماغت کرده یا هر دفعش دوزبان است
 بر از صد منقاش **موسر** فستیدن و **موی سر** خرد شدن او آن چنانست که مویهای بر جای سبب
 بهم پیوستگی صورت رسن بهم سازد و این در محاورات شایع است روم آنکه هم موی سرد ریگجا بسته مثل خرد و حیدر **موسر**
 ندان گویید **ندای او** چنان با اثره که کرده اند موی مجنون **سور سواری** موی کلان که پانای دراز دارد
 اشرف گویید **ز بس تنگی در سور سواری** **ز نام خویش** دارد **سرسی** موش **خرما** جانور است که بپندی
 کلهری گویند و آنکه بعضی را سو گفته اند اصلی ندارد **موش** **خرما** بدل جمع نماز بر نخل که بر تندیس بر طرف
 کرده کین **هبابت** لفظ عربیست معنی هم در رس و فارسیان بمعنی شکوه آرنده **مغلان** قلیبان را گویند
 و حال آنکه بدین معنی هبابت بود است و لفظ هندی اگر چه تبدیل با بود درست است لیکن استعمال شرط است و چون
 لفظ تازه منظور استاد محمد قلی سلیم است درین شعرا و گویا اشارت بهین معنی هبابت است **مجت** با علیاتی جمع
 چون **رود** باشد **هبابت** پیش قلی را که باز بخیر می آید **با کده** لفظ هندی شنیده شد که **مغلان** متاخر در آن تصرف
 کرده موافق زبان خویش معنی دار کرده اند یکی **هبابت** چنانکه گذشت دوم لفظ **مانا** که لقب اجرای هندوستان است
 و این را **عنا** بعین گویند **سیوم** کشور که **کسرتازی** و **شم** شین معرود او **مجهول** است لفظ هندیست بمعنی **سوان** امر و این کشور **کسرتا**
 و سکون شین و فتح او خوانند بمعنی **کجده** از هفت حصه عالم **مهره زده** **مهره** که آزار زده از بطایحت بر دازد **حسن** یک آتش
 گویید **مانند** **مهره زده** ام دست روزگار از غرض وصال تو بیرون نشانده است **مهره بطاس** انداختن
 آنست که سابق بر درگاه سلاطین ایران طاس مفت جوشی میکند شستند و در وقت انقضای ساعت مهره که بران